

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 10. in 25. vsakega meseca, če je
:: tisti dan praznik pa en dan prej. ::

Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina
za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko 3 K.

Dopise sprejema urednik, naročnino in
:: oznanila pa tiskarna J. Krajec nasl. ::

Dolenjski volilci!

Po petletnem uspešnem delovanju stopa zopet Slov. ljudska stranka pred Vas, volilce, da se zopet odločite, komu hočete poveriti gospodarstvo dežele kranjske. Lahka bo odločitev!

Nobenemu treznemu človeku pač ne bo prišlo na misel zamenjati kandidate Slov. ljudske stranke s kandidati propalega liberalizma, ki si niti ne upa s pravo barvo na dan, ampak se skriva za plotom neodvisnih laži-kmetov.

Dne prvega in devetega decembra pometite razsodni volilci z zadnjimi ostanki liberalne podrtije in odajte kot en mož glasovnice za kandidate Slov. ljudske stranke!

Splošni volilni razred

voli dne **1. decembra** sledeče kandidate:

Sodni okraji Novo mesto, Črnomelj-Metlika:

Alojzij Mihelčič, župan na Lokvici.

Sodni okraji Krško-Kostanjevica-Mokronog-Trebnje:

Ivan Hladnik, župnik na Trebelnem.

Sodni okraji Kočevje-Vel. Lašče-Ribnica-Žužemberk:

Jaklič Fran, državni poslanec v Dobropoljah.

Kmetske občine

volijo dne **9. decembra** sledeče kandidate:

Volilni okraji Novo mesto-Kostanjevica-Krško

Josip Zirc, župan v Kandiji.

Volilni okraji Trebnje-Višnjagora-Žužemberk, Mokronog-Litija-Radeče volijo **tri** poslance in sicer:

Dr. Evgen Lampe, deželni odbornik v Ljubljani

Košak Fran, župan v Grosupljem,

Vehovec Ivan, župan v Žužemberku.

Volilna okraja Črnomelj-Metlika:

Dermastia Karol, strokovni učitelj na slovenski trgovski šoli v Ljubljani.

Volilni okraji Kočevje-Ribnica-Velike Lašče volijo **dva** poslance in sicer:

Škulj Karol, kaplan v Ribnici,

Lovšin Anton, posestnik v Jurjevici št. 34.

Volilci, dne 1. in 9. decembra vsi na volišče, da bo naša zmaga častna!

Z Bogom za ljudstvo!

LISTEK.

Spomladi.

Najzajši fant na vasi je Janko; močan, visokozrasel, lepe modre oči v ogorelem obrazu in nad ustnicami podjetno zavihane brčice, ki mu vtiskajo vojaško lice. Janko je bil seveda tudi vojak, pri dragoncih je služil v beli Ljubljani cesarja. To je bilo govorjenja, ko je bil notri v vojašnici. S kraja se tudi njemu ni godilo povsem dobro, manjkalo mu je domačega zraka in domače tečne hrane; z mesom se dolgo časa ni mogel sprijazniti in Janko nad vse priljubljeni cmoki so se dobili tako redkokdaj v polkovni kuhinji. Ko pa je Janko postal sluga strogega gospoda stotnika, radi svojega vzornega vedenja, tedaj se mu je zagodilo dobro, pa vkljub temu ga ni prevzela nikaka oholost. Nasprotno, Janko je ostal pokoren in vrl, da je prinesel še celo nekaj lepih tolarčkov domov, ko so mu potekla vojaška leta.

Ranjušev oče je vzel izsluženega vojaka takoj v službo in ga je bil vesel; boljšega

hlapca ne bi bil zlahka dobil, tako pridnega in vrlega, ki je delal za tri in bil vedno vesel. Ob Jurjevem bo že dve leti, kar je Janko pri hiši, in o kresu postane prvi hlapec, mu je obljubil Ranjuše. To je Janku že zaradi njegove napol slepe mamice na dobro, ker bo njegovo napredovanje donajalo letno peščico srebrnih kronic. Toda za svatbo še vedno ni zadosti in Janko bi se tako rad oženil s plavolaso Anko, brhko deklico čevljarja Nacka. Oba sta revna kakor cerkvene miši, toda skrajno drug v drugega zaljubljeni. Dolgo, dolgo je premišljeval Janko, kako naj počne, da se pomnože kronice, toda še nikdar mu ni prišlo ničesar pametnega na misel. Gostilno in kajenje je opustil že davno in dal s tem prihranjene goldinarčke spraviti materi, toda to ne zadostuje. Radi tega je postal Janko žalosten, čeravno ga je neprestano tolažila njegova vrla belolasa mamica z zagotovilom, da tudi njegov oče ni imel ničesar, pa so le napravili veselo svatbo. Ljubi Bog v nebesih bo že vse obrnil na dobro, in vsled tega naj Janko vztraja, tudi njegov čas bo prišel.

Anka je tudi hotela prispevati k bodoči svatbi, toda Janko ni maral, da bi šla v mesto, poiskati si službe. Janko je poznal mesto in hotel je svoj zaklad obvarovati pred njim tu na kmetih. Anka mu je dejala potem, da jima bodo prej lase posivele, predno bo res kaj z njuno svatbo. To je peklo Janka, ker ni mogel ugovarjati, in čemerno je gonil odsihod svoje konje s tako slabim „hi!“ z doma, da sta konja začudena obračala glave nazaj po

njem, kakor da bi se hotela prepričati, ali gre veseli Janko ali njegov duh na polje orat. Drugače je rezal žvižgaje ali pojoč brazde, sedaj so se pa plazili konji, pljug in hlapec kakor polži po prstenih grudah, in ko je zabnel poldanski zvon, ni bila pogosto opravljen niti polovica dela. To je kmulu zapazil Ranjuše, ki ga je očetovsko posvaril, hoteč ga spraviti v njegovo nekdanjo živahnost.

Veliko se ni dalo opraviti, ker Janko je bil preveč zaverovan v svoje dekle in se ni dal kar tako odvrniti od svojih misli. Tudi gospod na fari, h kateremu ga je poslal Ranjuše drugo nedeljo po svetem opravilu, ga ni mogel pregovoriti. Dejal mu je, naj še počaka nekaj časa z „obabljenjem“, da si nahrani kaj več denarja.

Toda Janku se je zazdelo, da ne bo nikdar obhajal svatbe, če bo le doma služil, zato se mu je porajala misel, da bi odšel z doma v svet za boljšim zaslužkom. Rečeno — storjeno.

Še predno je razprela jesen svoje tenke, zarošene nitke čez drn in strn in so se oglašile prijazne terice po podih, je jemal Janko slovo od svojega dekleta. Ranjuše ga je po neštetihi prošnjah odpustil, in sedaj odhaja v tujino. Anka naj mu ostane zvesta in vdana, dokler se ne povrne, potem se pa bo napravila svatba čisto gotovo vesela svatba. Pri tem se je odkritosrečni fant smejal med solzami, poljubil svojo nevesto, poljubil svojo drago mamico in odkorakal moško čez vas daleč, daleč...

Anki je hudo pri njenem mladem srčecu,

kar ni več Janka na vasi. Sedaj hodi kolikor krat more k njegovi mamici; ta jo navda vedno z dobrim tolažilom in pogumom k čakanju. In tolažbe pa poguma res potrebuje, kajti od Janka doslej še vedno ni nobenega glasu. Pridelki so pospravljeni, prvi sneg leži na gorskih vrhovih, ki se bleste v solncu prelestno kakor z dijamanti posuti in doli v dolino more privedi vsaka noč sneg.

Nato je prišel Božič s snegom in ledom, tako visokim, da je bila vas popolnoma odcepljena od ostalega sveta. Pri čevljarju Nacku je zagospodaril v hiši stradavec. Moj Bog, zaslužek je postajal vedno slabši, ker so rabili gospodarji prav malo škornje, čevljarica pa je bila že tedne bolna — žalostni božični prazniki za uboge ljudi. Čevljar Nacek bi si že znal odpomoči iz zagate s sredstvom, da bi bil denar takoj pri hiši, veliko denarja, poln klobuk svetlih kronic in srebrnih goldinarjev, toda ni se upal z besedo na dan. Mlinar zdolaj ob potoku, ki ima denarja kot vrag toče, se je že dolgo oziral po Anki in on je priznal Nacku, da je treba Anki reči samo eno besedico, potem — da potem bi bila vsa beda pri kraju. Seveda mlinar ni več mlad človek, štiri križe nosi že na sebi, toda drugače zelo vpliven mož s salamensko kopico denarja. Kar si šepečejo ljudje o njegovem bogastvu, po kakem potu ga je nabral, kaj briga to Nacku. Glavna stvar bi bila samo ena besedica od Anke. Čim manj krompirja je prihajalo opoldne na mizo ubogega čevljarja, tem bolj ga je navdajala misel na svatbo

Volilni shod v Mirni peči.

Ni dolgo tega, kar je ustanovil znani Pirc „neodvisno politično stranko za novomeški okraj“; no, zadnje nedeljo se nam je v Mirni peči predstavil „neodvisni“ kandidat za deželnozborske volitve g. Amat Škerlj, c. kr. prof. v Novem mestu.

„Prihodnje deželnozborske volitve bodo ljute“ tako je prorokoval gori imenovani poznavalec kranjskih strupenjač, in z napetostjo smo pričakovali „neodvisnega“ kandidata in bojevnika.

G. kandidat je zboroval kar na cesti, ker mu Mirnopečani niso hoteli dati strehe. Nežna postava g. profesorja je vzbudila v nas skrivno sumnjo o nagibu, ki ga žene proč od težkega učiteljskega posla; pa potlačili smo to misel, hoteli smo ga najprvo slišati in potem soditi.

G. profesor nam je iz bajeslovja liberalnega slovstva še dovolj dobro prednašal bajke o zapravljenih milijonih, o zmaju novih davkov, o neki devici, ki jo je baje snedel njen oče, in je bil potem po krivdi S. L. S. 5 let po nedolžnem zaprt, o nemških sodnikih, ki jih ta stranka nastavlja, in podobne bajke, ki so nas pa dolgočasil, ker jih znamo že zdavnaj na pamet. G. profesorja, ki po lastni izjavi ne čita liberalnih časopisov, vprašamo, ali je čital knjižico „Dejanja govore“? Če ste jo čitali, potem imamo z ozirom na vaš govor težke pomisleke o Vaši resničnostnosti, odkritosrčnosti in objektivnosti. Če je pa niste, potem pa mi več vemo o gospodarstvu S. L. S., kakor Vi, in takega kandidata ne maramo. Odkod pa veste za tiste zapravljen milijone, če ne iz liberalnega časopisja, ki dela reklamo za Vašo kandidaturu, dasiravno pravite, da niste liberelec? Menda vas ni podučil o tem kak ponesrečen kandidat za gosposko zbornico?

Ker za S. L. S. stoje vsi duhovniki na Kranjskem kot en mož, se je moral g. kandidat zavarovati proti sumu, da je veri nasproten. Zato nam je vero prav toplo priporočal, a neki kmet se prav dobro odreže: Vero in upanje imamo še, samo ljubezni ni več, odkar strašijo liberalci po deželi. Modra beseda iz priprostitih ust! Zagotovil nas je tudi svojega spoštovanja do duhovščine, ki je toliko storila za kulturo slov. naroda. Tu se oglasi g. kaplan: Danes nas duhovnike tukaj hvalite, zakaj pa Vaši listi nas tako trgajo, zasramujejo in obrekujejo? Neodvisni kandidat: Kateri? Kaplan: Slov. Narod, Dan in Slov. Dom in podobni. G. Škerlj: Tega jaz ne čitam! Kandidatu se nadalje smilijo kmečki študentje, ki jih ima tudi on čast učiti in ki ne morejo do višjih mest. G. kaplan: Seveda ker imajo sinovi škricov prednost.

Kandidat noče biti ne liberelec ne pristaš. S. L. S., a zdrava kmečka glava je glasno takole razsodila: Če se me lotijo trije ali štirje, ne bom mogel sam ničesar opraviti. Zato pa tudi Vi ne boste ničesar opravili v deželnem zboru, in mi bomo volili z ono stranko, ki je najmočnejša in najdelavnejša v deželi.

Poslušavci so začeli odhajati, to neodvisno kandidiranje jim je bilo že predolgočasno. Do konca govora jih je vstrajalo le kakih pet mož. Nazadnje se je kandidat spustil še po gostilnah, da nekoliko poagitira, spremljal ga je pa vpkokojeni učitelj Kos, ki ima za ta shod nevenljivih zaslug. Pehal se je čez hrib in plan in prodajal Vodiško Johanco. Dalje ne bomo opisovali tega človeka, ker je itak znan kot prodajalec svojega pristnega cvička, medtem ko sam raje pije sladko kavo; in v ta namen je nedavno naročil kar 14 „štokov“ sladkorja. Do konca zime bo že!

Nedeljski shod v Mirni peči je dokazal,

mlinarja in njegove Anke. Po Novem letu pa je prav težko položil misel svojega srca na jezik, ker se je mlinar izrazil, da noče več dalje čakati. Toda na grozno slabo je naletel pri Anki! Ta mu je povedala temeljito svoje mnenje in mu pojasnila, kaj razume pod „zvestobo“. Pihajoč od jeze je moral mlinar oditi.

O svečnici je imel Nacek plačati pri usnjariju svoje dolgov, pa plačaj, če ga ni božjaka pod streho. Odslovljeni mlinar je skrivaj naščuval usnjarja, da ja ne bi dal čevljarju še kaj usnja na kredo in da naj iztoži zaostali dolg pri odvetniku, tako mora priti Nackovina na dražbo. Mlinar je računal na to, da bo popolna nesreča Anko že omehčala.

Cisto uničiti pa le ni maral usnjari svojega starega odjemalca, radi tega se tudi ni vdal podpihovanju lokavega mlinarja.

„Kje je neki Janko“, je premišljevala pogosto uboga Anka, ki je umirala od samega hrepenenja. Noben človek ni vedel besedice o njem, niti poštni sel, ki je dvakrat v tednu prinašal za gospoda župnika časopise v vas in ki je vendar drugače vse vedel. Čudna stvar to z Jankom.

* * *

Postna doba je nastopila, čas spokornega premišljevanja po veselemu pustu. Vedno topeljši so že postajali solnčni žarki, ki so stajali sneg po pobočjih gora, da so zazelenele. Vode so naraščale in šumele izpod hribov veselo v dolino, od juga sem je vela čez dehteče gorske vrhove topla sapica, ki je od-

da je narod že toliko politično dozorel, da ga take neodvisne kandidature ne bodo zbegale.

Pripoveduje se, da bo g. prof. Škerlj do 1. dec. kandidiral proti Mihelčiču, od 1. do 9. dec. pa proti Štemburju; nato se bo pa kot gotovski grajščak baje vrgel na veleposestvo.

V album slovenskim liberalcem.

Pred par meseci je „Evangelische Kirchenzeitung“ objavila zanimivo sodbo o liberalizmu. Židovski vsenčlilski profesor dr. Artur Sachs v Vratislavi je izjavil: Vsako liberalno verstvo ima v sebi kal smrti. Verstvo brez dogem, duhovnikov in obredov je zgolj domišljija, ki ni nikakor zmožna podati posameznemu človeku ali celotnemu človeštvu potrebno zaslombo v tem življenju, ali upanje na spo- polnjenje v večnosti. V tistem trenutku, ko verstvo postane „liberalno“, začne se pogrezati v zgolj modroslovje. Noben modroslovski sestav ni mogel doslej nasiti metafizično hrepenenje človeštva, in lahko se mirno prerokuje, da se to tudi v bodočnosti ne bo posrečilo nikoli, ker vsaka filozofija izvira iz človeških možgan, ko pa vera kaže milostipolno božje razodetje. Nezadostnost same filozofije so priznali največji duhovi vseh časov... Stavka, da vera s politiko nima nič opraviti, ne priznam pod nobenimi pogoji. Nasprotno sem prepričan, da tvori vera temelj vsej politiki. Smatram za popolnoma nedosledno, če je kdo versko - konservativen a politično - liberalen. Verovzdržujoče stranke so državovzdržujoče in nasprotno. Ker pa bistvo judovstva obstoji v vzdrževanju vere, bila bi največja paradoksijska svetovne zgodovine, če bi se židovstvo hotelo pridružiti državo razdirajočim strankam. Če se judovstvo postavi pred alternativo, ali hoče hoditi skupno s pozitivno-krščanskimi ali liberalno-ateističnimi strankami, mora brezdvomno okleniti se prvih: Mati — judovstvo — ne sme hčere — krščanstva — zapustiti, da bi se pridružilo sovražnici obeh.

S sodbo prof. dr. Sachsa o verskem liberalizmu in o razmerju med verstvom in politiko se popolnoma strinjam — pristavlja omenjeni list. Samo da Judje pri nas — t. j. na Nemškem — ne sledijo opominom svojega rojaka, ker v besedi in v pismu pobijajo konservativne ideje.

In mi k temu pristavljamo: ker Judje še zmiraj plešejo okrog zlatega teleta, ker je liberalizem dosleden le v breznačelnosti ter ga vodi skozi in skozi sebičnost. Zgornja sodba velja tudi našemu liberalizmu, dokazuje za to ti podaje v obilici izborna knjižica: „Slovenski liberalizem v pravi luči.“ Le vzemi in beri!

Gospodarstvo.

O povzdigi mlekarstva in kravjereje v novomeški okolici.

(Poročal ravnatelj Rohrman na shodu živinorejcev na Grmu dne 16. novembra.)

Mlekarstvo se je danes po nekaterih deželah tako razvilo, da daje najlepše dohodke ondodnim gospodarjem. Poglejmo n. pr. v Švico. Tam živi ljudstvo od kravjereje in mlekarstva. Tam znaša denarni promet za mleko nad 300 milj. kron na leto. In take razmere nahajamo tudi po raznih drugih krajih, ki so ugodne mlekarstvu.

Tudi na Kranjskem se je mlekarstvo že marsikje lepo razvilo. Povsod, kjer so pogoji za mlekarstvo in kravjerejo ugodni, so se ustanovile mlekarske zadruge, ki donšajo

gospodarjem prav lepe in redne dohodke za mleko in ki so zaradi tega tudi že mnogo pripomogle, da se je začela izboljševati kravja reja.

Tudi okolica Novega mesta bi se morala odlikovati po svojem mlekarstvu. Ona je po svoji legi poklicana, da se peča z mlekarstvom. Ali če pogledamo razvoj mlekarstva po naši okolici, vidimo, da je še v marsičem pomanjkljivo. Naša okolica dobiya na leto za mleko in mlečne izdelke komaj kakih 55.000 K, dočim bi lahko dobivala še enkrat toliko.

Za mlekarstvo prihajati v poštev najbližja ali prva in druga okolica mesta.

Najbližja okolica ima največ dohodka od mleka. Ta okolica zalaga mesto s svežim mlekom, ki se nosi redno v mesto po enkrat ali dvakrat na dan. Naši ljudje so vajeni tej hoji in zato bo tudi za naprej tako ostalo. Lahko rečem, da dobi najbližja okolica za mleko do 45.000 K na leto. Prepričan pa sem, da bi se dali ti dohodki še povečati, kajti rado se sedaj dogaja, da manjka mleku odjemalca ravno takrat, ko ga je kaj več pri hiši.

V drugo okolico štejem tiste vasi okrog Novega mesta, ki ne nosijo mleka v mesto, ampak, ki prinašajo svoje mlečne izdelke ob pondeljkih in petkih na novomeški trg. Ta okolica je tudi še poklicana, da se peča z mlekarstvom. Dohodki mlekarstva so pa tako nizki, da znašajo komaj kakih 10.000 K. Brez dvoma bi se dali ti dohodki še potrojiti, ako bi se tej okolici ponudila ugodnejša prilika za prodajo mleka. Iz te okolice dobivamo na novomeški trg smetano, sirčke, surovo in kuhano maslo. Najslabše se izplača prodaja kuhanega masla, pri katerem dobimo komaj 10 h za liter mleka.

Tem pomanjkljivim in ne gotovim dohodkom je pripisati, da se kravjereja v okolici ne more opomoči in da je vse mlekarstvo še na nizki stopinji.

Pomanjkljivo mlekarstvo v naši drugi okolici se najbolj čuti v mestu. Novo mesto je danes le za silo preskrbljeno z mlekom in vse premalo z mlečnimi izdelki. Zlasti se čuti pomanjkanje namiznega masla in sladko posnete smetane. Surovo maslo se mora iz drugih krajev naročati, namesto da bi ga doma izdelovali. Ob redno dobrem zalaganju bi se v Novomestu lahko prodalo več mleka in zlasti več mlečnih izdelkov. Danes pa ima okolica premalo mlekarstva, mesto pa premalo mleka in mlečnih izdelkov.

Novomesto bi moralo biti dobro založeno z mlekom in sicer z dobrim mlekom. Sedanje tožbe bi morale v tem pogledu utihniti! Zadovoljiti bi bilo mesto pa tudi s finimi mlečnimi izdelki. Pa tudi okolica mesta bi morala kazati drugo sliko.

Po naših hlevih bi se morala rediti v prvi vrsti lepa molzna živina. Naši okoličani bi morali dobiti po 200 do 300 K za mleko od posameznih krav. Število krav bi se moralo povzdigniti. Mali posestniki naj bi jih vprezali in rabili za delo. Namesto da rede po par juncev in kako kumerno kravo, naj rede raje po dve ali tri lepe krave, s katerimi naj tudi delajo. V tem slučaju se reja krav najbolj izplača. Po drugih krajih imajo večje kmetije kakor pri nas, pa delajo s kravami, ker se jim ta reja bolj izplača. Od krav dobimo mleko, delo in teleta. Tam kjer ni dolgih voženj, se kravja reja zaradi tega bolj priporoča za malo kmetijo kakor reja volov. V tem oziru nam dajeta tudi naša sodržaka in ribniška dolina lepe izgled. Povsod kjer je mlekarstvo na mestu in kjer se da na malih kmetijah izhajati s kravjo vprego, povsod tam naj se rede lepe in močne krave, ker nam daje taka reja najlepše dohodke.

tudi. Pod večer so obhajali verniki pri fari Vstajenje in svečano se razlegajo zvonovi gori v hribe, dokler ne zajekne njihov glas lahno v milem večernem zraku.

Samoten popotnik koraka po stezi vkreber čez hrib z dolgimi koraki, toda k cerkveni slovesnosti ne pride več o pravem času. Pa sname klobuk z glave pa sklene v velikanskem svetilu narave roke v pobožno velično molitev. Nato pa se je porajalo veselje v srcu, iz silnih prsi se izvije vrisk, jasen in radosten; tako pozdravi samo srečen človek ljubljeno domačijo med ponosnimi hribi.

Pri čevljarju Nacku so se spravljali ravno k večerji; za mizo sede čevljarjevi otroci, Nacek s svojo ženo in Jankovo mamico, in ravno nese Anka latvico pravkar namolzenega mleka v izbo. Tu zadoni naknadno vrisk skozi odprto okno, tako močan in tako vesel; Anka vzdihne: „Jezus, Marija, to je Janko!“ in spusti v popolnem presenečenju latvico z mlekom na tla. Nato se odpro vrata, visoka moška postava stopi v izbo, objame s širokimi rokami ljubko zardelo deklico, jo poljubi iskreno na ustnice in hiti nato k mamiči, v čije naročju skrije svojo glavo. „Moj Janko, moj srčkani Janko.“

Janko je zopet tu! Kaka sreča sije iz Ankinega lica! Vkljub razlitemu mleku. Sedaj pa stoji rdeči trškogorec na javorovi mizi, ki ga je moral iti iskat mali Karel z Jankovim goldinarjem. No, krčmar ni malo zavijal oči.

S tako rejo bi se morala ponašati tudi novomeška okolica! Živinorejska zadruga je prepričana, da se naša živinoreja in njeni dohodki v novomeški okolici ne bodo mogli bolj povzdigniti kakor če se naši gospodarji poprimajo dobre, domače kravjereje in mlekarstva.

Dobra kravjereja in mlekarstvo to mora biti cilj ušši živinoreji! Kako pa povzdignemo mlekarstvo in kravjerejo?

Edina pot, ki nas pripelje do tega cilja, je ta, da se tudi iz druge okolice vse mleko lahko in gladko odda po primerno ugodni ceni.

Dosedanji pičli nezanesljivi dohodki, ki jih imamo zlasti v drugi okolici za mleko, ti so vzrok, ti so glavna ovira, da se naše mlekarstvo ne more dvigniti in da se naši gospodarji tako malo brigajo za izboljšanje kravjereje. Tem pomanjkljivim dohodkom je pripisati, da ne pridemo nikamor naprej!

In v tem oziru se ni dalo dosedaj nič doseči! Kmetijska podružnica se je ponovno pečala s tem vprašanjem, pa ni nič dosegla. In ravno tako tudi živinorejska zadruga. Združnim potom ne gre, ker smo za tako delo še premalo zreli. Zasebnega podjetnika pa tudi nimamo, ki bi se lotil tega dela. Vsak se boji izgube. Šola na Grmu se je že enkrat lotila tega leta in sicer s tem, da je začela kupovati mleko v Žihovem Selu in v Smolenji vasi, pa je morala zopet nehati. Nekaj časa so nosili mleko na Grm. Bilo je to po zimi. Ko pa je prišla spomlad v deželo in se je začelo delo na polju, ni hotel nobeden več mleka nositi. In tako je stvar zopet zaspala. Zanimali so se za povzdigo mlekarstva tudi drugi interesi, ki so hoteli ustanoviti mlekarstvo v Bršljinu. Tudi v tem slučaju je ostalo vse samo pri besedah.

V teh odnošajih je nastala misel, naj bi se na Grmu priredila mlekarica, ki bi na svoj račun kupovala mleko in ga s šolskim vozom nabirala po tistih vaseh druge okolice, kjer bi se vožnja izplačevala. Ta misel se je pri zadnji seji tako živinorejske zadruge kakor tudi kmetijske podružnice odobrila, ker se ta misel najbolj ozira na vse dosedanje težkoče in ker se da tudi izpeljati.

Treba pa je dveh pogojev. Prvi pogoj je ta, da pritrdi tej misli tudi deželni odbor in da dovoli potrebna sredstva za povečanje in opravo mlekarice. Drugi pogoj pa leži na živinorejcih samih. Živinorejci iz okolice bi se morali namreč zavezati, da bodo oddajali vse mleko v mlekarico, kar ga doma ne potrebujejo. Ta zaveza je važen pogoj za ustanovitev in za vspevanje take mlekarice. Brez njega bi se lahko zgodilo, da ostane mlekarica na suhem in da bi ne mogla vršiti dolžnosti, ki jih je sprejela svojim naročnikom nasproti! To je eno. Drugo pa je, da bi se moralo oddajati v mlekarico mleko po primerno nižji in naprej določeni ceni. Cena mleku bi morala biti taka, da bi se pokrili stroški za režijo. Šola bi ne iskala dobička pri tem podjetju, ker ji je edino le na tem, da pomaga našim živinorejcem in našemu mlekarstvu na noge. Izgube pa seve tudi ne bi smela imeti, ker ne gre, da bi imela mlekarica povrh dela in skrbi še izgubo. Cena mleku mora biti v soglasju s stroški, ki nastajajo mlekarici za vožnjo mleka, z razpošiljanjem izdelkov, posodo itd. Cena mleku bi znašala k večjem 14 h za liter. Ta cena bi bila pa tudi primerna za drugo okolico mesta, če pomislimo na vse ugodnosti, ki so združene z gladko in lahko oddajo mleka, in opravičena, če pomislimo, da bi morala šola izdelovati tudi razne mlečne izdelke, ki ne gredo po tej ceni v denar kakor sveže mleko.

In nato se je začelo s pripovedovanjem in z odprtimi usti ga je poslušalo vse. Janko je pripovedoval, da je prišel na Notranjsko k nekemu konjskemu prekupevalcu, ki ga je vzel rad za pomagata pri barantiji. Tako so jezдили gospodar, Janko in še drugi hlapci po vsej Kranjski, udarili so jo v Korotan, v Tirole pa v zeleni Štajer in enkrat celo dol v Ogro, kjer ljudje ne znajo čisto nič slovenskega, niti nemškega ne in postajajo vedno bolj črni, čim nižje gre človek. Ko so nakupili dovolj konj, pa so jih šli razpečavati po znamenitih konjskih semnjih. To je pa neslo Janku srebrnih tolarjev, in ko je imel že precej nahranjenega, si je kupil sam lastne konje in je postal konjski mešetar na lastno pest. Pa je prišla zima pa mu ni storila nič zlega, kajti Janko je bil globoko spodaj na Ogrskem in kupčeval s konji, ki jih je potem prodal zelo drago v Karlovcu na Hrvaškem.

In sedaj ima mačka polnega kronice, tolarjev, cekini so tudi vmes, gotovih tisoč goldinarjev pri sebi in še enkrat toliko jih je dal v mesto v hranilnico. To je bilo veselje pri Nacku! Sedaj se lahko napravi svatba, in takoj jutri na Veliko nedeljo naj okličejo gospod župnik dvojico prvokrat z lece.

Tako velikih praznikov niso Nackovi doživeli nikdar več in hvaležno so molili na Veliko nedeljo ljubega Boga, ki obrača vse na dobro.

—ar.

Zaveza in primerna cena, to sta dva glavna pogoja, ki jih mora mlekarica postaviti na mlekovalce. Pogoji bodo taki, da jih lahko sprejmemo.

Delujmo torej na to, da se dobra misel, ki se je pri zadnji seji živinorejske zadruge sprožila, tudi uresniči. Živinorejska zadruga in kmetijska podružnica bosta storili vse kar treba, da se tem potom povzdigne naše mlekarstvo. Sedaj je na Vas, živinorejci iz okolice, da pride do mlekarne na Grmu, in pa do boljših dohodkov iz kravjereje in mlekarstva!

Gospodarske drobtine.

— **Kletarski tečaji.** V primeru z drugimi, bolj naprednimi vinorodnimi deželami, je naše kletarstvo še na jako nizki stopnji. Zaradi tega je zlasti sedaj, ko je nastala potreba, da vino izvažamo, nujno potrebno, da se naši vinogradniki poprimajo boljšega kletarjenja ter da pridelujejo dobro, okusno, čisto in stanovitno vino, ker je drugače nemogoče, s pridelki drugih vinorodnih dežel uspešno konkurirati. Kaj pomaga gospodarju-vinogradniku še tako lepo grozdje, ako ne zna iz njega pripraviti tako pijačo, kakoršno se dandanes po svetu zahteva? Ravnotako je tudi za kletarje, vinske trgovce in gostilničarje, ki posredujejo prodajo vina med pridelovalcem in občinstvom, znanje umnega kletarstva, zlasti pravilnega ravnanja s posodo in v vinom neobhodno potrebno, kajti iz najbolj zlahtne kapljice se z nepravilnim ravnanjem lahko naredi najgusnejša pijača! Da imajo ukaželjni priliko, se v umnem kletarstvu temeljito izučiti, priredi c. kr. vinarski nadzornik B. Skalic pri državni vzorni kleti v Rudolfovem tekom tekoče zime več trodnevni kletarskih tečajev. Kdor se misli katerega teh tečajev udeležiti, zgledaj naj se takoj pri c. kr. vinarskem nadzorstvu v Rudolfovem. Ker je število udeležencev za vsak tečaj omejeno, treba se je, komur je na stvari ležeče, čim prej zglasiti. Vsak, kdor bo v tečaj sprejet, bo o tem potom posebnega vabila vsaj en teden pred pričetkom tečaja obveščen. C. kr. vin. nadzorstvo za Kranjsko in Rudolfovem.

— **Kmetijska šola na Grmu** priredi za mladenice, ki se hočejo praktično izvežbati v obrezovanju in oskrbovanju drevja, v cepljenju in gojitvi dreves v drevesnici i. t. d. praktični sadjarski tečaj, ki bo trajal od 15. januarja do 15. maja 1914. V ta tečaj se sprejme 6 učencev v starosti od 16 let naprej. Sadjarski vajenci dobe brezplačno hrano in stanovanje in v denarju po 10 K nagrade na mesec. Nekoliko vane prošnje, katerim je priložiti izpustnico ljudske šole, krstni list ali pa domovnico, je vložiti pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu (pošta Kandija-Kranjsko) do 14. decembra t. l.

Kmetijsko-nadaljevalni tečaj na Grmu. Na kmetijski šoli na Grmu se vrši sedaj v zimskem času tudi kmetijsko-nadaljevalni tečaj in sicer za mladenice iz okolice, ki so dovršili ponavljalno šolo. Ta tečaj se je pričel že lansko leto. V letošnji tečaj je vstopilo 10 učencev iz lanskega tečaja in 20 učencev na novo, tako da šteje tečaj 30 učencev. Pouk traja ob zimskih nedeljah od mesca novembra do koncem mesca marca in sicer od 8. do 10. dopoldne.

— **Gospodinjstvo-nadaljevalni tečaj v Šmihelu.** Na gospodinjstvi šoli v Šmihelu se je letos otvoril gospodinjstvo-nadaljevalni tečaj za dekleta iz okolice, ki se hočejo poučevati v gospodinjstvu in v ročnih delih. Ta tečaj traja ob zimskih nedeljah in četrtek od novembra do koncem marca. Ob nedeljah se vrši pouk od 8. do 10. dopoldne, ob četrtek pa od 2. do 4. popoldne. Tako imajo sedaj tudi tista dekleta iz okolice Šmihela, ki ne morejo obiskovati gospodinjstve šole, najlepšo priliko, da se kaj več nauče za svoj poklic. Ob nedeljah je šolski pouk v gospodinjstvu, ob četrtek pa praktični pouk v ročnih delih. V ta tečaj se je vpisalo 38 deklet.

— **Shod živinorejcev na Grmu.** V nedeljo 16. novembra se je vršil na Grmu shod živinorejcev, ki je napolnil šolsko dvorano vzlic temu, da je bila ta dan Martinova nedelja in da so se vršili tudi drugi shodi. Na shodu je najprej deželni veterinar Černe opozarjal došle živinorejce na razne vzroke jalovosti pri kravah in pojasnil tudi, kaj je ukreniti živinorejcem, če se pojavi kužno vnetje spolov, ki ga je šteti med glavne vzroke sedaj pojavljajoče se jalovosti pri kravah. Na to je odgovarjal na razna vprašanja, ki so jih stali praktični živinorejci iz svojih izkušenj. — O povzdigi mlekarstva in kravjereje v novomeški okolici je govoril ravnatelj Rohrmann. Njegovo poročilo prinašamo spredaj. Tudi pri tem poročilu je prišlo do raznih vprašanj, ki so se končala z željo, da bi mlekarica, ki se ima snovati na Grmu, vsestransko zadovoljevala živinorejce iz novomeške okolice.

— **Oddaja umetnih gnojil.** Kmetijska podružnica opozarja, da je zadnji čas, da se naroče umetna gnojila za jesensko gnojenje travnikov in deteljšč. Opozarjamo pri tem poglobitveno tudi na to, da naj bi naši gospodarji redno gnojili z umetnimi gnojili tudi lucerno ali nemško deteljo, ker je ta detelja posebno hvaležna za gnojenje s Tomasovo

žlindro in kalijevo soljo. Pridelki lucerni naj se podpro z vsakoletnim gnojenjem!

— **Oddaja lanenih tropin in sploh močnih krmil** posreduje tudi kmetijska podružnica novomeška, če dobi potrebna naročila. Ker se z naročanjem v večjih množinah cena takim krmilom zniža in ker se taka krmila priporočajo zlasti za novomeško okolico, kjer je mlekarstvo velikega pomena za zboljšanje gospodarskih naših dohodkov, opozarjamo na to naše gospodarje in jih vabimo, da se s svojimi naročili obračajo na kmetijsko podružnico. Naročila se sprejemajo do 30. t. m. Cena lanenih tropinam je v Ljubljani 20 K za 100 kg. Tropine so sicer drage, toda v primeru z otrobi še zmeraj ceneje, ker so bolj kakor dvakrat tečnejše kakor otrobi.

— **Našim čebelarjem v resen opomin.** Vsled vednega deževja v poletnem času so letos čebele prav malo nanesle. Mnogi čebelarji so bili toliko neprevidni, da so vzimili prelahke panje. Ker je pa letošnja jesen prav mila in so zvedeli, da se zamore takim čebelam pomagati z dodajanjem sladkorne tekočine, so mnogi prvič dajali svojim čebelam samo raztopljeno sladkorno tekočino in ne prekuhanu in drugič, jo jim še vedno dajejo. Vse te in druge čebelarje opozarjamo s tem, da je čas za tako spekulativno krmljenje za leto v novembru že potekel in je v sedanjem poznem času nevarno še čebele sploh krmiti, še bolj nevarno pa s samo raztopljeno sladkorno tekočino, ker take čebele dobijo prav lahko bolezen grižo, ki spomladi silno čebel pobere. Resno jim svetujemo, da sedaj opustijo tako krmljenje in da naj počakajo zgodnje spomladi, vsaj do polovice februarja. Od tedaj naprej naj take lačne panje krmijo v majhnih porcijah po večkrat na teden, če imajo z medom, ki je razredčen v gorki vodi, ali ako tega ne morejo dobiti, z raztopljeno sladkorja, ki pa se mora popred skuhati, da dobro zavre in potem shladi. Edino s tem preprečijo, da rešijo čebele pred smrtjo lakote, a jih obvarujejo tudi pred grižo, ki je skoro ravno tako nevarna. Vsako drugačno postopanje rodi slabe posledice in ima pri tem čebelar le škodo.

Dopisi.

Volilni shod v Šmihelu pri Novem mestu. V nedeljo, dne 23. t. m. sta se predstavila našim volilem kandidata Slov. ljudske stranke g. Josip Zurec, župan v Kandiji, in g. Alojzij Mihelčič, župan na Lokvici. Zbralo se je v dvorani nad 250 volilcev, ki so z zanimanjem sledili govornikom. Oba kandidata sta nam v navdušenih besedah orisala dosega dela Slov. ljudske stranke za kranjsko ljudstvo in obljubila, da hočeta v tem smislu tudi ona delovati, ako jima volilci poverijo svoje zaupanje. Veliko se je do sedaj storilo.

Poslanec Jarc je priporočal oba kandidata in opozarjal na razne načrte, katere namerava naša stranka še izvršiti. Omenja tudi nove državne zakonske načrte, ki bodo le obdačili le bogatejšje sloje ter zagotavlja, da bo v najkrajšem času nov lovski zakon potrjen, katerega so hoteli liberalci na vsak način preprečiti. — Dr. Ogrizek je povdarjal osobito pomen volitev v verskem oziru. Kako slaba stranka so liberalci, ki so pobrali v svojo organizacijo po večini najslabše elemente, kojih se vsak poštenjak ogiblje, pričuje že to, da ne upajo liberalnih kandidatov niti svojih imenovati in sodelovati z neodvisnostjo. V resnici je pa ta neodvisnost plakat za ciklorijo, obešen na svinjskem hlevu. — Č. g. župnik Trškan je nato opozarjal na izbruhe liberalnih časopisov, ki sramote vse, kar je nam svetega, sramote pa tudi kmeta samega, za kojega glavo sedaj moledujejo. — Nad 250 volilcev je nato navdušeno sprejelo kandidaturu Mihelčiča in Zureca.

Št. Peter. — V našem izobraževalnem društvu, ki je zadnjih par let le počivalo, se je pričelo gibanje. Upamo, da se polagoma razvije v njem čilo življenje. Ker nima društvo na razpolago lastnih prostorov, je dovolil tukajšnji krajni šolski svet, da sme društvo prirediti predavanja v šolskih prostorih. Prvo predavanje smo imeli 26. oktobra. Govoril je domači župnik Franc Vovko. Proti pričakovanju je napolnilo ljudstvo prostorno sobo do zadnjega kotička. Pač lepo znamenje! Dokaz, da je tudi naš Dolenjec pouka željan in da nima svojega edinega veselja samo tam, kjer „se život redi in pase“. Predavanja se bodo nadaljevala vso zimo in spomlad. V kratkem bomo imeli izvanredni občni zbor, da v društvenem odboru moči nadomestimo, ozir. jih izmenjamo. Le v obilnem številu na sestaneke moški in ženske! — V okrajni cestni odbor je imenoval za našo stran deželni odbor Jožefa Bojanca iz Št. Petra. Želimo, da bi se naša cesta proti Novemu mestu v prihodnje bolj vestno oskrbovala, nego se je do sedaj. — V nedeljo 23. t. m. pa se nam je predstavil g. Zurec in Mihelčič, katere bo naše ljudstvo navdušeno volilo.

Vinica. Dne 20. novembra je bil v občinski seji č. g. Matija Kadunc, župnik na Preloki, soglasno imenovan za častnega občana Viniškega. Isti slušbuje že 41 in pol leta v občini Viniški, namreč bil je 6 let na Vinici,

35 in pol leta je samostalni duhovnik na Preloki ter 26. leto član občinskega odbora Viniškega. Leta 1915., upamo, bode obhajal na Preloki zlato mašo. Bogga živi še mnogo let! — Naš g. župnik, duh. svetnik König je že od l. 1890. častni občan, v obč. odboru pa že od l. 1885., ter je zdaj najstarejši odbornik. Volilnega boja dozdej ni skoraj nič. Dako Makar iz Metlike je bil prišel na Vinico 15. novembra, zvečer je prišel v njegovo družbo lib. nadučitelj Fr. Lovšin in starček socialni demokrat Janez Flajnik. 16. novembra je imel shod, približno 20 ljudi vsake baže je gledalo in poslušalo komedijo!

Domače in tuje novice.

Izpit učne sposobljenosti za ljudske šole so naredili: pred. gg. P. Beno Strauss in P. Tomaž Akv. Otavi, frančiškana v Novem mestu; gđc. M. Hladnik, hčerka g. organista g. Hladnika in gđc. P. Zurec, hčerka g. župana Zureca.

Poročila se je 17. t. m. v Šmihelu pri Novem mestu vrla gospodična Marija Saje z g. Francem Morel, orožniškim stražmojstrom v Zalem logu na Gorenjskem. Novoporočenemu paru naše najiskrenejše čestitke!

Poroka. V Št. Petru pri Novem mestu je poročil dne 18. novembra t. l. milostljivi gospod prošt dr. S. Elbert gospoda Jos. Bojanca z gospodično Florjančičevo. Dal Bog obilo sreče in blagoslova!

Podružnica Slomškove Zveze za naš okraj zborovala je, kakor je bilo v „Novicah“ objavljeno, 19. t. m. v Novem mestu. Proti pričakovanju zbralo se nas je lepo število Slomškarjev v dolenski metropoli ob blizu in daleč. Po običajnem pozdravu predsednika podružnice g. nadučitelja Fr. Stularja, predavala je gđc. Marija Bulc o temi: Kaj in kako naj rišem z malimi v I. razredu? Navzoče učiteljstvo je sledilo z zanimanjem predavanju, katero je bilo izborna in jedrnat. Po dokončanem referatu vnela se je precejšnja debata: Ali bi se ne dale nekatere berilne vaje za abecednik in za II. razred ilustrirati? V to debato so posegli navzoči, zlasti gg. nadzornik Iv. Štrukelj, Ferjan, Stular, dr. Ažman i. dr. Nemci so v tem oziru veliko pred nami in imajo take slike, dočim jih mi Slovenci pogrešamo. Misel je dobra, toda, kje naj se najdejo viri v pokritje stroškov? Sicer preveča vse stara kakor nova berila nekaj skupnega, vendar naj bi se šolske knjige ne menjavale tako pogosto kot do sedaj, kar občutijo gotovo tudi starši učencev več ali manj. Na ta način bi bilo mogoče potem privediti ilustracije za dotična berila. — Nato govori g. prof. M. Sever o stiku med srednješolskim in ljudskošolskim učiteljem, kateri je pa žalibog enak ničli. Da je pa ta stik potreben, dokazuje žalostno dejstvo, da je mladina silno podvijana, kar lahko povsod opazujemo. — Cilj in ideja ljudskošolskega in srednješolskega učitelja mora biti isti: mladino ohraniti moralno dobro in vzgojiti dušno in telesno čvrsto narod. Vsled tega naj srednješolski učitelj zida v šoli na to, kar je postavil ljudskošolski učitelj, zakaj, ako je temelj dobro postavljen, potem je pač mogoče uspešno dalje zidati in delati. Izven šole naj bi se pa pogovorili na sestankih, katere nam nudi ravno Slomškova Zveza za nadaljno skupno delovanje, kajti več glav več ve. Ravno Slomškova Zveza pa je, katere člani mladino versko-nravno vzgajajo, poklicana v to, da prenovi našo mladino, naš narod in ga postavi na pravo stališče. Živimo in delujmo po katoliških načelih kot pravi in značajni Slomškarji v šoli in izven šole! Delajmo vselej in povsod čast dični naši zvezi in sebi!

A. Škerlj v Podgradu. Volilni shod, ki ga je imel g. A. Škerlj, prof. minuli pondeljek t. j. 17. t. m. ob 7. zvečer v Podgradu je bil nad vse klavern. Ker shod ni bil preje naznanjen, je g. profesor naprosil neko žensko, naj gre klicat može po hišah, češ da jih čaka v njeni hiši — hišnega gospodarja takrat ni bilo doma — nek mož. Kmetje, misleči, da je prišel kak svinjski trgovec, pridejo in se začudijo, ko se jim predstavi kandidat za deželno-zborske volitve v splošni, event. tudi v kmečki kuriji. Nato jim začne razlagati svoje modrost, pa s tako klavnim utisom, da so močje precej spoznali, da on ni sposoben za poslanca. Govoril jim je od S. L. S., češ, da je nekaj že storila za deželo, pa bi bila lahko še več; da zapravlja deželno premoženje in je napravila že čez poldrug milijon dolga, da bi se morale volitve vršiti šele spomladi, pa zato tako hite z volitvami, da bodo mogli z novim letom že doklade zvišati.

Nato jim še pojasnuje, naj duhovni v cerkvi molijo in mašujejo v politiko in volitve pa se naj ne vmešavajo; govori, da je po dolini vse zanj in prosil, naj tudi oni oddajo zanj svoje glasove. Pomane si roke in smehljaje konča svoj govor. Ves čas sta mu pritrdjevala njegov tovariš gotenski kovač in njegov voznik g. Lesjak gostilničar v Gotni vasi. Dobro sem jih zmožril, je mislil g. profesor; pa k besedi se oglasi g. Kulovic Janez posestnik z Grma.

Najprvo vpraša g. kandidata, h kateri stranki pripada ali k S. L. S. ali k liberalni. Možko se odreže g. profesor: k nobeni. Pa vendar ne mislite ostati divjak, vpraša g. Kulovic. Tega ne odgovori g. kand.; dolgo premišluje in naposled pravi: no pa naj bo, sem kmečke stranke.

Nato mu g. Kulovic pojasnuje, da je g. prof. vedoma ali nevedoma v zmoti radi S. L. S., da je ta stranka že veliko storila za blagor dežele, vsega naenkrat pa ne more, da je tudi Podgrajcem obljubljena in zagotovljena boljša cesta; da denar, ki se je porabil za vodovode, ceste in druge naprave ni zgubljen, da, če ima dežela primanjkljaj tudi tega ne bodo zvišane doklade, ker ima dežela zagotovljen drug vir dohodkov, s katerim se bo ves primanjkljaj pokrili; da pa so liberalci vedno tiščali v to, naj bi se zvišale doklade.

Pove mu dalje, da on ni sposoben za kandidata, ker se je celo nesposobnega čutil za občinskega odbornika, ker je odložil obč. odborništvo v Šmihel-Stopiški občini. Glede duhovščine pravi, če naj bodo duhovniki samo v cerkvi, naj bodo pa tudi profesorji samo v šoli.

Molče je poslušal g. profesor in ni mogel ničesar odgovoriti. Povedal je samo zakaj je odložil obč. odborništvo, ker se je namreč čutil užajenega, ker se je predlagala zaupnica g. dež. glavarju, za katerega on ne mara. Na to se je urno poslovil in odpešal z zavestjo, da tukaj ni nič opravil.

Umrl je dne 22. novembra po daljšem bolehanju pri svojem zetu g. dr. Alb. Pozniku v Rudolfovem g. Viktor Vasič, c. in kr. komisar mornarice I. reda v p. in notarski kandidat, v 40. letu svoje dobe. N. p. v m.!

Porotne obravnave pri c. kr. okrožnem sodišču v Rudolfovem. 24. nov. Matzelle Ferdinand radi hudelestva požiga; 25. nov. Poznajšek Franc in Karel Klembas radi hudelestva uboja; 26. nov. Gabrijel Franc radi hudelestva uboja.

Rokodelstva in sorodnih obrtov za druga v Rudolfovem vlnudno naznanja, da se vrši splošna pomagalska preizkušnja dne 14. decembra 1913. Prošnje vlagati je najkasneje do 8. decembra pri rokodelski in sorodnih obrtov zadrugi.

Umrla je v Indianapolis Josipina Radkovič, roj. Zagorc v vasi Orehovci pri Št. Jerneju na Dolenjskem v 22. letu svoje starosti.

Iz Mirne. Obesil se je 15. t. m. posestnik Vid Peškur v svoji spalni sobi. Zapustil je ženo in šest otrok.

Zavarovalnica banka Slavija v Pragi je po generalnem zastopu v Ljubljani naklonila gasilnemu društvu v Kandiji za njegovo uspešno delovanje pri požaru na Brodu darilo 30 kron.

Mestna hranilnica v Novem mestu. V mesecu oktobru 1913 je 225 strank vložilo 115.123 K 85 h, 206 strank vzdignilo 281.337 K 1 h; 7 strankam se je izplačalo hipoteknih posojil 5340 K; stanje vlog 3.585.017 K 8 h; denarni promet 889.551 K 16 h. Vseh strank bilo je 994.

Meščanska zveza se je tudi spomnila koroškega slavljence Andreja Einspielerja. V nedeljo, dne 17. t. m. je sklical odbor sestane, na katerem je v glasnih potezah orisal življenje in zasluge Andreja Einspielerja dr. Ogrizek. Svoje predavanje je zaključil s pozivom, naj člani Einspielerja proslavijo na ta način, da kar najbolj razširijo družbo sv. Mohorja kot živ spomin na njenega prvobornika. Po raznih nasvetih glede podrobne organizacije se je razvil zelo prijeten družaben večer.

Tečaji Meščanske zveze. Petje podučuje g. Hladnik vsak torek in petek od 8. do 9. ure. — Slovensko stenografijo podučuje prof. Sever vsako soboto od 8. do 9. ure. — Italijanshino podučuje prof. dr. Ažman vsako sredo od 8. do 9. ure zvečer.

Malino, popolnoma zrelo in rudečo, nam je prinesel g. Ivan Svetec dne 13. novembra. Vtrgal jo je na svojem lepo urejenem vrtu. Gotovo izvanredni slučaj v pozni jeseni.

Velika nesreča v gozdu se je pripetila dne 12. t. m. proti večeru. Kake četrt ure od Nove gore so v hmelniškem gozdu trije može podirali bukve. Podžagavali so jih in posekavali. Nesreča je hotela, da so istočasno omahnile tri bukve, ki so pokopale pod seboj dvoje žrtev. 58letni Anton Saje ter 63letni Primož Strgar, oba pridna delavca iz Nove gore, sta obležala na licu mesta mrtva. Le škoda, da niso ljudje pri takih opravilih bolj previdni!

Iz požara na Brodu že hočejo zopet liberalci kovati politični kapital. Sedaj so že prišli in malodane rekli, da je klerikalna politika kriva požara v Brodu, ali pa vsaj, da se je požar tako razširil. Očividci pa sodimo drugače. — Vsa čast novomeški požarni bramb, da je dejansko pokazala, da v nesreči ne gre delati razločka med enim ali drugim; priznati pa tudi moramo, da je ravno kandijski in vavtavaško gasilno društvo kljub svoji mladosti bilo v tem slučaju take važnosti, da bi se bil brez dvoma požar sicer silno razširil. Samo novomeška požarna bramba bi pač ne bila tako hitro kos velikemu požaru, ki bi bil tako še zanesljivo par hiš požrl. Ravno iz te nesreče sklepamo, da je imel deželni

or popolnoma prav, da je posegel z železno o vmes in napravil red, da pri gašenju ne nihče delal razločka po političnem mišljenju. bi naš deželni odbor ne bil vmes posegel, anesljivo še zdaj ne bilo ne kandijskega avtavaškega gasilnega društva. Tako smo le hvaležni deželnemu odboru, da je nedredno s pravočasno ureditvijo gasilskega ašanja obvaroval Brod in Drsko še večje reče. Nikakor pa ni treba liberalcem iz te reče kovati političnega kapitala; da je noeška požarna bramba pomagala, je bila no tako njena človeška dolžnost, kakoršna tudi za kandijsko gasilno društvo, ako bi mestu gorelo.

„Glasbena Matica“ v Ljubljani pripravlja velik koncert v proslavo spomina slovenskih skladateljev bratov dr. Benjamina in dr. Gustava Ipavica. Koncert se vrši v nedeljo, dne 14. decembra. Ta koncert bo za slovensko glasbo zgodovinskega pomena, ker bo pokazal zasluge obeh bratov Ipavcev za razvoj slovenske glasbe v zadnjih 60. letih.

„Zakon v varstvo volilne in zborovalne svobode“ in „Poduk za letošnje deželnozborske volitve“ sta tiskana. Dobita se v tajništvu Slovenske Ljudske Stranke v Ljubljani. Poslojje „Ljudske posojilnice“ II. nadstropje. — Zaupniki! Agitatorji! Na delo za častno zmago Slov. Ljudske Stranke! Sežite po knjigah „Poročilo deželnega odbora“ in „Dejanja govore“, kjer je popisano ogromno delo in velike zasluge Slovenske Ljudske Stranke za našo deželo in naše ljudstvo! — Brošuri se dobijo v Katoliški Bukvarni ali pa v tajništvu Slovenske Ljudske Stranke v Ljubljani.

Pribita resnica je, da vsak naročnik turške srečke mora zadeti! V srečnem slučaju znaša dobiček 400.000 ali 200.000 zlatih frankov, v manj ugodnem slučaju 30.000, 10.000, 4000 frankov itd., v najneugodnejšem pa mora zadeti vsaj 400 frankov. Za turško srečko, koje prihodnje žrebanje se vrši 1. decembra t. l., izdan denar tedaj nikakor ni izgubljen, kakor na primer po brezvspešni igri v loteriji, marveč tvori varno naloženo glavnico, ki se zvišuje z vedno naraščajočo vrednostjo turških srečk. Prav posebne in velike važnosti pa je, da naročnik turške srečke že po vplačilu prvega obroka zadobi izključno pravico do dobitkov in da po odplačilu kupnine brez vsakega nadaljnjega vplačevanja igra toliko časa naprej, dokler ne zadene. In enkrat mora zadeti! Da je vsakomur, kdor hoče svojo srečo poskusiti s srečko, omogočeno, nabaviti si v ta namen najboljšo turško srečko, določili so se mesečni obroki na samo 4 krone 75 vinarjev. Kdor pa hoče plačevati mesečno po 6 kron, dobi poleg turške srečke še izborna srečko italijanskega rudečega križa, tako da potem na leto desetkrat upanje na glavne in druge lepe večje dobitke. Naročila prejema in pojasnila dajejo za Slovensko ražo g. Valentin Urbančič, Ljubljana, in vsi ni sodrudniki po deželi. Naročajte le po posredovanju Slovenske Straže, ki je v zvezi z mogočno slovansko krščansko banko s polno vplačano delniško glavnico 40 milijonov kron, pri kateri se ni bati zgube in neprimlik!

Loterijske številke.

GRADEC, 12. novembra 61 5 82 87 17
TRST, 19. novembra 85 17 54 81 90

E 825/13
10

Dražbeni oklic in poziv k napovedbi.

Na predlog zahtevajoče stranke Mestne hranilnice v Novem mestu po dr. Scheguli bo dne 11. decembra 1913 predp. ob polu 10. uri pri tem sodišču v izbi št. 8 na podstavi s tem odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: K. o. Mirnapeč vl. št. 140 gospodarsko poslojje, kozolec, sadni vrt, 5 njiv, 9 gozdov in 1 pašnik; vl. št. 388 3 njive in 1 pašnik. Cenilna vrednost ad a) 4055 K ad b) 1484 K.

Najmanjši ponudek znaša ad a) 2704 K, ad b) 990 K. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovom. odd. II.,
dne 20. oktobra 1913. 215

V Kandiji pri Rudolfovem je dvenadstropna hiša št. 42.

s petimi sobami, dvema kletama, s pripravo za usnjarijo ter velikim vrtom, tik novega mostu in Krke takoj v najem ali pa tudi na prodaj. Ponudbe na Janez Planinšek, Sela št. 18. Pošta Šmarjeta, 212-2-1

Stanovanje

obstoječe iz treh sob, kuhinje, drvarnice in kleti se odda takoj v najem št. 100 v I. nadstropju. Več v upravnistvu Dol. Novic.

Žaga, gostilna in kovačnica

se da v najem. — Več v graščini 211-0-1
Otočce pri Št. Petru pri Rudolfovom.

Izdajatelj in založnik Urban Horvat.

Dražbeni oklic.

E 771/13
8

Dne 29. nov. 1913 predp. ob 11. uri bo pri tem sodišču, v izbi št. 8 na podstavi odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: k. o. Globodol, 1) vl. št. 156 stavišče s hišo, podom, gospodarskim poslojjem, vezanim kozolcem in kozolcem samecem, 1 travnikom, vrtom, 11 njivami, 9 gozdovi in spodaj omenjeno pritlikino, 2) vl. št. 311 1 njiva, 3) vl. št. 365 1 gozd, 4) vl. št. 372 1 njiva. Cenilna vrednost ad 1) 8.578 K, ad 2) 195 K, ad 3) 32 K, ad 4) 123 K. Najmanjši ponudek ad 1) 5774 K, ad 2) 130 K, ad 3) 22 K, ad 4) 82 K.

K nepremičnini zemljiška knjiga Globodol vl. št. 156 spadajo sledeče pritlikline: 2 gospodarska voza, 1 plug, 1 brana, 1 volovski jarm, 1 dvokolnica, 4 žitne škrinje, 2 kadi za kiselno, 1 velika ročna žaga, 1 podajač, 1 kopa škope v cenilni vrednosti 82 K.

Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovom, odd. II.,
dne 16. oktobra 1913. 202-2-2

(Vpisana varstvena znamka)

203-4-2

Thomasova žlindra

z „zvezdino znamko“.

priznani ter po ceni fosforokislj gnoj za

travnike, senožeti in klajna

polja.

Tudi ozimina, kateri se ni nič ali pa samo s hlevskim gnojem gnojilo, se vspešno pognoji s Thomasovo žlindro.

Thomasova žlindra

z „zvezdino znamko“ se prodaja le v plombiranih in z našo vpisano varstveno znamko zaznamovanih vrečah, kot polnovredno blago z označbo vsebine. Dobiva se v vseh po naših lepakih z zvezdino znamko zaznamovanih prodajalnah ali pa v tvornicah za Thomasovo žlindro

G. m. b. H. Oe. III. 300. Berlin W.

Svari se pred manj vrednim blagom!

Vajenec za mesarsko obrt

se takoj sprejme pri ALOJZIJU MEŽNARŠIČ, mesarju in gostilničarju v Kandiji pri Rudolfovom. 213-2-1

Okrajna bolnišna blagajna v Rudolfovem

razpisuje

službo tajnika in blagajnika

z letno plačo 1800 K in štirimi petletnicami po 200 K.

Po zadovoljivem jednoletnem službovanju potrdi se stalno v službi. Prošnje opremljene z dokazili usposobljenosti knjigovodstva, znanja slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi in proti položitvi kavcije v znesku 1000 K, vposlati je najkasneje do 15. decembra 1913 na okrajno bolniško blagajno.

Nastop službe 1. januarja 1914.

RUDOLFOVO, dne 22. novembra 1913.

Maks Petrič, l. r. načelnik.

217-2-1

Popolnoma varno naložen denar

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

reg. zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4³/₄ 0/0

1-0-19

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.

Za hranilne vloge kakor za vse posojilnične obveznosti — jamči poleg rezervnega zaklada in deležev čez 2200 zadržnikov z vsem svojim premoženjem. Iz tega se razvidi, da malokateri denarni zavod nudi tolike varnosti kakor kandijska hranilnica.

Odgovorni urednik Ivan Zalar.

Naznanilo.

216

P. T.

Počašujemo se Vam s tem naznanjati, da je gospod

Štefan Ogrinc,

zastopnik zaloge piva Bratov Reininghaus prevzel tudi vodstvo naše pivne zaloge v Rudolfovom.

Prijazno prosimo, da sprejmete to na znanje, ter se Vam tudi v bodoče najbolje priporočamo. Z velespoštovanjem
Zaloga puntigamskega piva v Ljubljani.

Steckenpferd-ovo

:: lilijino mlečno milo ::

od Bergmann & Co., Teschen a. Elbe ostane slej ko prej nedosegljivo sredstvo proti pégam, kakor tudi neobhodno potrebno za racionalno gojitev kože ter nežnosti, kar neovrgljivo dokazuje nebroj, vsak dan nam došlih zahvalnih pisem. Dobi se po 80 v komad v lekarnah, drožerijah, prodajalnah dišav i. t. d. Istotako se priporoča Bergmannova lilijina krema „Manera“ kot čudovito sredstvo za gojenje nežnih rok; dobi se v tubah à 70 v povsod. 45-24-19

Važen oglas „Sloven. Straže!“ Čitajte!

V današnjih težavnih razmerah zamorete obogateti le s srečko! 162-3-3

Turška srečka

je v to svrhu najpriporočljivejša srečka,

ker ima šest žrebanj vsako leto, ker znašajo glavni dobitki vsako leto 400.000, 400.000 400.000, 200.000, 200.000 in 200.000 zlatih frankov, ker vsaka srečka mora zadeti najmanj 400 frankov, ker je tedaj zanjo izdan denar varno naložen kot v hranilnici,

ker igra še dolgo vrsto let in obdrži kupec po izplačilu kupnine trajno igralno pravico brez vsacega nadaljnjega vplačevanja, ker znaša mesečni obrok samo 4 krone 75 vin, in ker zadobi kupec že po vplačilu prvega obroka izključno igralno pravico.

Pozor!

Prihodnje žrebanje se vrši 1. decembra 1913!

1 turška srečka in 1 srečka italijanskega rudečega križa z 10 žrebanji vsako leto na mesečne obroke po samo 6 K.

Po žrebanjih izhajajo slov. poročila o vzdignjenih številkah.

Sprejmejo se tudi marljivi sodrudniki pod ugodnimi pogoji. Pojasnila daje in naročila sprejema za „Slovensko Stražo“ g. Valentin Urbančič, Ljubljana 3.

210-2-1

v zakup ali na prodaj

da Mijo Čulig iz Kamanja na Hrvaškem blizu Metlike. Mlin se nahaja poleg kotarske ceste ter železniške proge, tedaj na prometnem kraju. Kupec plačuje lahko na obroke.

Keil^{ov} lak

najboljši lak za tla iz mehkega lesa.

Keil-ova bela prevlaka (glazura) za umivalne mize 90 v.

Keil-ova pasta za čevlje 30 v.

Keil-ov lak za zlatenje okvirjev 40 v.

Keil-ovo leščilo za pōde 90 v.

Keil-ov lak za klobuke v različnih barvah ima vedno v zalogi trdka:

J. Picek, Novo mesto.

Črnomelj: Anton Zure.

Idrija: Val. Lapajne.

Kamnik: I. Petek.

Kočevje: Franz Loy.

Kranj: Franc Dolenc.

Ljubljana: Leskovec & Meden.

Skofja Loka: M. Žigon.

Zagorje: Rih. E. Miheleč.

Radovljica: Otto Homan.

Oskrbništvo Ruperčevrh pri Rudolfovem

sprejme sekače za izdelovanje bukovih pragov (švelarjev)

v gozdu v Gorjancih. Plača 65 vinarjev v boljših krajih, 75 vinarjev v slabjih krajih, od vsacega praga. 170

Pri parni opekarni v Zalogu (Breitenau)

se razprodaja

dobro žgana stavbena opeka

1000 komadov 196-3-3

po 24 kron

dokler je še kaj v zalogi.

Opekarna se da za več let v najem ali se pa tudi prodaja.

Vprašanja je pošiljati na oskrbništvo graščine v Zalogu (Breitenau). P. Rudolfovo.

Umetna gnojila

(superfosfati) za travnike,

njive, vinograde, za jesensko in spomladno gnojenje se

dobivajo vedno v zalogi, po nizki ceni pri

218-2-1 JANKO KARLOVŠEK,

v Rudolfovem, Ljubljanska cesta.

Posestvo

obstoječe iz hiše, hleva in kleti pod hišo, svinjaka, kozolca (toplerja), vrta in njive za 10 mernikov posetve ter v neposredni bližini hiše, je takoj

na prodaj v Birčni vasi h. št. 34.

Hiša je blizu kolodvora in ima tik sebe studenec. Cena 4400 kron. 214-2-1

Steckenpferdov BAY-RUM

od Bergmann & Co., Tetschen a. Elbe ostane slej ko prej najboljšo sredstvo za pospeševanje rasti las, proti prhljaju, predčasnemu osivljenju in izpadanju las ter okrepuje lasne korenine. Mnogobrojna priznanja. Dobi se v steklenicah à 2 in 4 K v vseh lekarnah, drožerijah, prodajalnah dišav in brivnicah. 45-10-10

Tisk J. Krajec nasl.